

Gd. 62.

SCHEDIASMA QVARTVM
DE VITA
ADOLPHI NASSOVII,
REGIS ROMANORVM,
AB INITIO BELLI THVRINGICI VSQVE AD A. MCCXCV.

Q V O
A D L U S T R A T I O N E M
G Y M N A S I I I D S T E I N E N S I S
V E R N A M

D. XVII. MENSIS MARTII, A. R. S. cIo Io cc LXXVII.
INSTITVENDAM,
PATRONOS, FAVTORES,
ATQVE
AMICOS LITTERARVM,
QVA PAR EST REVERENTIA ATQVE HVMANITATE

INVITAT

JO. PETR. WAGNER,
GYMNASII RECTOR.

WISBADII,
IMPRIMEBAT IO. SCHIRMER, AUL. ET REGIM. TYPOGRAPHVS.

SCHEIDUNGSGESETZ

DE VI

ADOLPHI NASSOVII

REGIS ROMANORVM

AD HANC HUIUS PRAESENTIS LEGIS AD A. MDCXCVI.

—————

o v o

M E M O R I A D E L U S T R A T I O N E M
C O M M A S S I I D I S T R I C T U S

P R A E F A T I O

P R A E F A T I O N E M H A E R E D I T A R I A M A. R. S. C. P. O. C. C. P. O. C. C. P. O. C. C. P. O. C. C. P. O. C. C. P. O. C. C.

—————

P A T R O N O S P A T R O N O S

A T O N E

A M I C O S L I T T E R A R V M

—————

—————

JO. PETR. WAGNER,

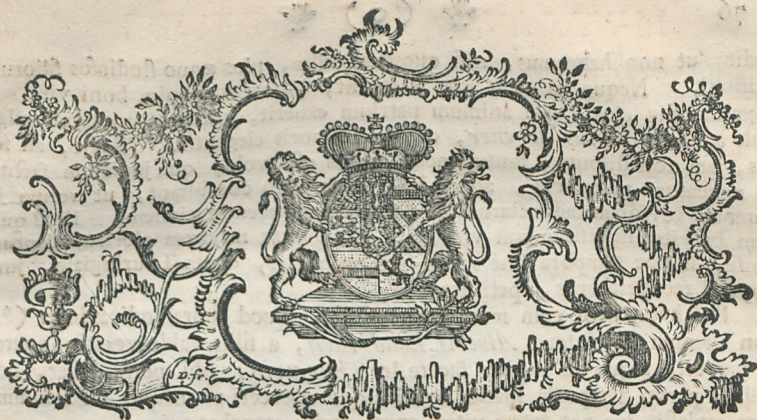
GYMNASII DIRECTOR

—————

W I E B A D I I

—————

CONTINUATIO ACTORVM REGIS ADOLPHI
a. M CC XCIV.

Venio nunc ad exitum hujus anni, quo luctuosum illud in *Thuringia* ceptum, sed non patratum fuit bellum. Si quid vero est, quod plurimi vituperandum esse censent hodie, certe hoc bellum est. Detestantur omnes iniquitatem venditionis, miserantur *filiorum Alberti Landgravi* fortunam, vim in omni memoria inauditam factam esse, clamant. Quod tempore, quo res in armorum certamine stetit, longe aliter factum esse, constat. Per mihi mirum semper cum aliis visum est, accusatorie cum olim prodirent, qui *Adolphum* indignum dominatione & Regno Romano vociferabantur, atque omnia ad ejus invidiam rapiebant, hujus *dimicationis Thuringicae*, meminisse eorum neminem.

Multarum rerum in ignorantia jam sumus. Nam qui de his rebus memoriae prodiderunt, in magna jejunitate profectos infantiam videmus. Accedit

cedit, 'ut non' habeamus, nisi quosdam testes, plus æquo studiosos filiorum utilitati. Neque id clam præ se ferunt, gloriantur enim boni viri, se flagrare odio ejus, qui animum patrium exuerit, quique propterea vulgo male audit *Albertus degener*, ex ejus temporis elegantia. Recte, an secus, jam non disputo, tantummodo cautos esse volo, qui judicium facturi de mercatura provinciae, atque bello inde nato consultant, ut rerum in summam invidiam adductarum ad veritatem revocent rationem. Illud quidem breviter significandum videtur, *Adolphum* majorem gloriam adeptum fuisse, si hoc tempore sine mora Galliam potius, quam Thuringiam, jura Imperii recuperaturus, petiisset.

Sed hujus belli cum mora intercessisset, quod supra indicavimus (*) non alienum erat interea *Alberti Landgravii*, a filiis valde vexati, querelis moveri, atque sui copiam facere in *Thuringia*: sibi persuadebat, hoc bellum parvo temporis spatio terminisque coerceri: neque illud summa cum molestia sua per totam vitam continuari, cernebat animo.

Cujus vero belli ratio nisi explicata fuerit, res aperere non poterunt. Quare pauca supra repetam.

Henricus illustris, *Marchio Misniae, Lusatie, atque Thuringiae Landgravius* circa a. 1265. terras suas, præter *Misniam & Lusatiam* inferiorem, quas sibi retinebat, inter filios ex primo conjugio natos, partitus est.

In divisione *Alberto*, primigenito, *Thuringia, & Palatinatus Saxoniam*; *Theodorico Sapientis Landsberga & Terra orientalis*, vulgo *Osterlandia* traditur. (a)

Alberto contigit, ut lectissimam *Friderici II. Caesaris Suevi* filiam, *Margaretham*, forma atque pudicitia insignem a. 1266. sibi jungeret conjugio, & cum ea dotis loco *Altenburgum & terram Plisnensem* acciperet. Sustulit ex illa *Henricum, Fridericum admoysum & Ticemannum*. (b)

Inter illustres *Margarethæ* satellites & ministras fuit quædam *Cunigunda* de *Isenberg*, cujus amore *Albertus* captus, genuit ex ea *Albertum* juniorem, qui vulgo dicitur *Apicius*. Quæ quidem res tot tantorumque malorum turpissima causa existimanda est. Namque studia *Alberti* in *Cunigundam* erant accensa, & legitimam uxorem male habere, illique cum pellice parare infi-

(*) Schediasma III. p. 71.

(a) *Hist. de Landgr. Thur.* c. LXIII. anno Domini MCCLXV. Henricus marchio, confectus senio, & habens tres principatus, divisit se cum filiis suis hoc modo. Nam ipse Henricus pater retinuit terram *Mysnensem*, *Theodorici* filius suos obtinuit terram *Orientalem*, & marchionatum *Landesberg*. *Albertus* etiam filius suos terram *Thuringiam* obtinuit. *Fabricius Origg.* Sax. L. VI. p. 586.

(b) *Hist. Landgr. Thur.* c. LXIV.

insidias dicebatur. Narrant enim, *Albertum* uxorem veneno primum extinguere, deinde per agalonem fatuum strangulare conatum esse: illud frustra propter ministrorum ejus fidem, hoc per ipsum agalonem fuisse detectum.

At boni viri an tam scelestas insidias, quas referunt, satis probare possint, vehementer dubito. Quis est, qui agalonem fatuum in tam gravi causa fide dignum existimet? Mihi quidem uxor *Margaretha* nimis credula videtur, quæ verbis malorum consultorum fidem habens, ad desperationem adducta, fuga petiit salutem, mediaque nocte filioli valedicens, *Friderici* primigeniti sui malam dextram momordit, ut scilicet perpetua injuriæ sibi illatæ in filio extaret memoria: unde *Fridericus ad morsus* vocatur. Illa vero se recepit Francofurtum ubi nono exilii sui mense mortua, regia sepultura a *Wernero*, Archiepiscopo Moguntino, anno 1271. est adfecta. (c)

Atque post fata *Margarethæ Albertus Cunigundam* matrimonio sibi junxit. Addunt, illam *Apicium*, quem extra legitimum thorum ab *Alberto* susceperat, in benedictione sacerdotali sub pallio tenuisse, eo animo, ut jura legitime natorum ita adipisceretur, patrique posset in Principibus succedere. Cui vero conatui cives *Alberti* vehementer obstiterunt.

Quibus negotiis *Theodoricus Sapiens*, *Alberti* frater, permotus, *Fridericum ad morsus* & *Ticemannum* in aula sua educandos putavit: neque ea causa patrem habebat adversum. *Albertus* vero circa a. 1274. *Henrico*, primigenito suo, ad ministracionem *Altenburgi* & *Terræ Plisnensis* commississe putatur, licet illa minus fuerit diuturna, ob eamque causam ille forte *Henricus sine terra* postea vocari fuerit.

Interim adultis filiis, *Albertus* illis suarum terrarum partem, in eisque *Palatinatam Saxonie Friderico Terram vero Plisnensem Ticemanno* concedebat, quod ex illorum usurpatis titulis conjicitur. At *Margaretha Friderico* cum morfu in gena, magnum quoque in animo ejus, fratris, que *Ticemanni* imprefferat odium in parentem, quod mali auctores ita alebant-

K 3

(c) *Hist. Landgr. Thur.* c. LXV. *Sifridus Presbyter Misenensis*, quem *Fabricius Chemnicensis* edidit, hæc notavit ad annum 1270. Ipsa namque inter ceteras pedisequas suas unam habuit, quæ *Cunigundis de Henberg* vocabatur, quam idem Landgravius amans, & cum ea frequenter adulterans, filiam Cæsaris exolam habuit, & despectam. Et paullo ante: *Inclyta* & nobilissima Princeps *Margaretha*, filia Imperatoris *Friderici*, *Thuringia Landgravia* cum multis contumelias & comminationes, etiam mortis, a marito suo Landgravio *Alberto* indigne sustulisset; tandem existens in castro *Wartbergo*, suffragio ejusdam militis (*Alberti Pincernæ de Vargula*,) per murum in sporta de altissima rupe ejusdem castri demissa, cum duabus tandem pedisequis, & duobus camerariis fugam iniit,

bant, ut filii illis possessionibus non contenti, patri essent infesti, summaque ope niterentur, ne qua bonorum paternorum portio contingeret *Apicio*. Quod odium subinde erat tantum, ut in gravissimum exardesceret bellum.

Itaque luctuosum erat spectaculum, cum pater & filii inter se armis certare cepissent, *Erfurtensibus* cum *Alberto* facientibus; multis terrarum nobilibus, *Friderici* & *Ticemanni* partes secutis. In quo incautus agens *Fridericus* capitur, & a patre in castro *Wartenburgo* in custodiam datur, ex qua tamen post annum opera sociorum suorum elapsus est. (d)

Inter has turbas circa an. 1285. & 86. frater *Alberti Theodoricus*, relicto filio, *Friderico Tuta*, & *Henrico sine terra*, *Alberti primigenitus*, nec non *Cunigunda*, *Apicii* mater, e vita excessisse putantur. Quae igitur *Cunigundae* mors etiam id effecisse videatur, ut jam filii cum patre redirent in gratiam, tamen propter *Apicium*, quem oderant, paulo post vulnus recrudescerebat. Quam ob causam Rex *Rudolphus* a. 1287. durante adhuc discordia, profectus in *Thuringiam*, *Altenburgi*, ubi certe d. 8. Aprilis adhuc versabatur, pacem inter *Albertum* eosque filios constitutam auctoritate sua confirmavit. Ipsum pacificationis modum non habemus exploratum: patrem filios certos pecuniarum redditus decrevisse existimant. (e)

Interim a. 1288. d. 15. Febr. obitus *Henrici illustris*, aetate confecti novam dissensionis occasionem obtulisse videtur. Is enim moriens, nepotibus suis, *Friderico* & *Ticemanno*, ad se convocatis, coram multis proceribus & nobilibus, omne *Misniae* & *Lusatiae* imperium resignasse dicitur. Quod cum *Alberto*, ejusque fratris mortui filio, *Friderico Tuta*, minus placeret, illi consultis & decretis *Henrici illustris* rescissis, potiori jure hereditatis utentes, sibi relictas terras vindicabant: quibus initio simul praefuisse, postea vero eas divisisse videntur. (f)

Igitur

(d) *Hist. Langy. Thur.* c. LXXI. cont. *Lamberti* ad a. 1281.

(e) *Hist. Landgr. Thur.* c. LXXII--LXXIII. *Chiffetii* *Vesontio* P. I. c. 58. p. 230. conf. *Hornii* *Henr. illustr.* c. 6. §. 19--49. p. 192. seqq. *Tenzelii* *vita* *Friderici* *admorsii* *Secl. II.* in *Menkenii* *Script.* T. II. p. 913. seqq. *Wilckii* *Ticemannus* L. I. c. 2. 9. 12. 14. L. II. c. 2. & L. III. c. 1--5. L. VII. c. 1. *Säberlin* *N. Hist.* B. II. p. 586. seqq.

(f) *Langius Chron. Lit.* ad a. 1294. Eo tempore floruit *Albertus Landgravius* *Doringiae*, potens & magnus, cujus uxor fuit *Margaretha*, filia *Friderici* *imperatoris*, ex qua genuit duos filios, *Fridericum* & *Theodoricum*, qui & *Ticemannus* a quibusdam dicitur. Habuit & fratrem (lege patrem) *Henricum*, qui dominabatur in *Marchia Misnensi*, & *Lusatiae* provinciis. Is vicinus morti praedictos nepotes suos *Fridericum*, ad se venire jussit, hisque, multis proce-

Igitur filii *Alberti*, se magna & luculenta hæreditate avi sui, certe hoc tempore, exclusos, moleste ferebant, & in ætate a. 1288. cum *Fridrico Tuta* armis contendisse verosimile est. Attamen paulo post ab armis discessisse videntur, ea quidem conditione, ut *Fridericus Tuta Ticemanno* partem *Lusatia*, & *Ostderlandie* traderet: quod ex subscripto titulo *Ticemanni* conjectura consequuntur. Etsi igitur ex hac parte pax cum *Fridrico Tuta* restituta fuit, tamen res filiorum cum patre circa autumnum hujus anni ad multo luctuosius venit certamen. Offensa erat filiorum voluntas, cum putarent, patrem opes avitas per luxuriam consumere, inconsulte largiri, inprimis vero *Apicio* copiosius effundere, quam æquo animo perpeti poterant. Hoc tantum apud filios valebat, ut reverentia patris ex illorum animis excideret penitus, summaque impietatis darent documenta. Namque *Fridericus* admorsus consentiente *Ticemanno*, patri suo iter facienti sæpius struxerat insidias, tandem inter *Isenacum* & *Gotham* eum intercept, animoque nunquam eum dimittendi, *Landsbergum* duxit captivum.

Hæc audiens Rex *Rudolphus*, valde isto filiorum flagitio commotus, gravissimo mandato patrem custodia hoc anno liberavit. Attamen *Albertus* tot malis filiorum suorum fatigatus, paci inserviendum putabat. Itaque initio anni 1289. *Rochlitzii* cum filio *Fridrico* admorso faciebat pacitionem, tradendo illi *Freybergam* in districtu metallifero cum adjacentibus fodinis metallorum, atque alia oppida in *Misnia*, in iisque *Muhlbergam*, *Torgaviam*, quæ postea *Ticemanno* obtigerunt. Sed & hæc pax ad exitum hujus anni minus fuit firma. *Albertus* enim in Thuringia varia castra dabat *Apicio* suo, alia aliis dedit dono, alia oppignorabat, alia vendebat, alia permutabat. Ex iis, quæ patri in *Misnia* & *Osterlandia* supererant, alia Marchioni *Fridrico Tute* vendidit, alia aliis commodioribus permutavit. Jamque in eo erat, ut filii cum patre renovatum gererent bellum, nisi Rex *Rudolphus*, a. 1290. Comitia *Erfurti* celebrans, ab hoc conatu deterruisset.

Interea etiam inter *Albertum* & ejus cognatum *Fridericum Tutam* orta est dissensio, *Alberto* causam interferente, *Fridericum* in permutacioni-

proceribus & nobilibus adstantibus, omne *Misnæ*, *Lusatia*, ac *Libonotriæ* imperium resignavit, deditque, cum hæredem alium non haberet. Sicque Princeps prius his ordinatis quievit in pace. Quod pater eorum *Albertus* audiens, vehementer indignari cœpit contra filios, seque fratris (patris) successorem esse allegans, & verum bonorum suorum hæredem. Hæc *Langius*. Quum vero in aperto est, *Alberto* non fuisse fratrem, sed patrem *Henricum*, eundemque fuisse dominum *Misnæ*, & *Lusatia*, non est difficile intellectu, illa, quæ refert *Langius* de patre *Alberti* interpretanda esse.

tionibus & venditionibus fefellisse promissum. Aderant igitur in illis Comitibus Erfurtenfibus, Albertus degener, & Fridericus Tuta, quorum contentio auctoritate Rudolphi diremta est. Aderat Albertus ejusque filii, cum quibus Rex, quæ voluit, coram egisse videtur, atque illos sine dubio ad pacem & meliorem frugem applicare animum hortatus est. Quamquam nulla tabula de iis, quæ in hac discordia statuit Rudolphus, potest proferri.

Cæterum a. 1290. d. V. Aug. Albertus cum filio suo Friderico admorso Isenaci paciscens, promittebat, se postea, invitis filiis, nihil ex possessionibus suis vendere neque alio modo alienare velle. Simul fidem obligabat suam, quibusdam castris & oppidis, pignori certis arbitris datis, quæ redderentur filiis, si ipse pacto decedere conaretur. Sed hæc ea conditione constituēbat, ut sibi ex voluntate sua Apicio certam hereditatem decernere liceret: ob eamque causam postea Apicio castrum Tenneberg obtigisse videtur.

Crederes igitur, hæc pacta ab utrisque partibus confirmata, fore rata, nisi obitu Friderici Tutæ qui a. 1291. d. 16. Aug. adeoque paulo post mortem Rudolphi, sine prole decesserat, magna rerum mutatio iterum consecuta fuisset. Ille enim Fridericum admorsum & Ticemannum testamento terrarum suarum scripserat heredes, qui sine mora illas inter se ita partiti sunt, ut Fridericus Misniam, Ticemannus Lusatiam inferiorem obtineret. Albertus autem se potiore jure heredem illarum terrarum existimans, renitentibus filiis, jus suum armis exsequi statuebat.

Cum vero ille se armis filiorum suorum non parem putaret, adscivit sibi belli socios Marchiones Brandenburgenses & Principes Anhaltenses, qui tanquam justam Alberti causam defendendam suscipiebant.

Ipsū vero bellum a. 1292. erupisse videtur, & etiam regnante Adolpho, ita continuatum fuit, ut sæpius pater cum suis sociis præliis discederet inferior. (g)

Non luminibus amissis visu orbem sed mente captum esse oportuit, qui jam non videat, Albertum omnia egisse, ut paci consuleret, filiisque satisficeret, quod sine dubio factum atque lis sopita esset, nisi unus obstitisset Apicius. Quem immerentem, delicias matris, paternique jam heredem nominis, nudum domo ejiciat, hereditate excludat, inter mendicos ableget, ubi quo ollæ atque mensæ suppetat, carbonariam faciat, in saltu ipso Thuringico vel horum causa in Transylvania remotissima.

Ita-

(g) Hist. Landgr. Thur. c. LXXIII -- LXXVI. Tenzelii vita Frider. admorsæ Sect. III. §. 36. seqq. & Wilkii Ticemannus L. I. c. 6. & L. III. c. 6--15. Schannar. Prob. Client. Fuld. p. 204. Sâberlin H. N. B. II. p. 607. seqq.

Itaque *Albertus* graviter dolens, non solum de præsentī injuria, sed etiam de multis aliis malis a filiis sibi adhuc illatis, ad illos exhereditandos & terras suas vendendas omni ferebatur cogitatione. Hac mente illas Principibus omnium ordinum in Saxonia & Franconia proponebat venales. At cum plurimi incertum rerum exitum vererentur, nemo se tanto periculo obiectare audebat. (h)

Tandem id quod voluit *Albertus*, persuasit Regi *Adolpho*, illique, excepto *Wartenburgo*, quod sibi ad dies vitæ reservaverat, *Thuringiam* vendere non dubitavit. (i)

Habuit omnino *Albertus* causam justissimam conquerendi de filiorum hereditate, avique favore in nepotes cum sui magna ignominia. Contra consuetudinem id fiebat, in regno quidem, ubi nepotum, viventibus patruis, ut de patre superstite non dicam, ex morte avi nulla erat hereditas. At alia via *Albertus* adgressi fautores juvenum dicebant. Avus quam vivit, erat rerum suarum dominus. Potuit eas donare, cuius visum est, non modo nepotibus. Vituperare quis ausus sit? Id cum *Alberto* occineretur vulgo, venit in cogitationem eodem jure compensandi. Sum dominus terrarum mearum, vivo etiamnum, possum rem meam donare, permutare, vendere. At dedit avus nepotibus, Tu vero *Apicio*, ex contubernio odiosissimo nato, indigno hereditate. De *Apicio* animo quieto esse volo, *Albertus* inquit, qui nullus habebit. Redeat ad dominum, unde beati quondam *Barbati* memoria obvenit illa possessio. Itaque fecit profusus. Vituperare quis ausus sit?

Jam superiori anno MCCXCIII. *Albertum* & *Adolphum* de conditionibus hujus emtionis inter se egisse, patet ex litteris *Alberti*, *Vlrico* Comiti *Hanovienfi Norimbergæ* a. MCCXCIII. d. beati Martyris datis. Ipsa vero emtionis tabula etsi adhuc lateat, adeoque ex ea doceri nequeat, quanto pretio istæ terræ fuerint venditæ, tamen eadem, quas modo dixi, litteræ, indicio sunt, varios ad solutionem pecuniæ præstitutos fuisse dies. (k)

Consentiunt in eo plurimi scriptores, *Albertum* istas terras *Adolpho* pro duodecim millibus marcarum cessisse. (l)

Quum

(h) *Fabricius* L. c. p. 597.

(i) *Stero*, ad a. 1293. *Trithemius* ad a. 1292. *Chron. Elwangenfē* ad a. 1294.

(k) *Schediasma* II. p. 40.

(l) Quam Summam pecuniæ *Glasfey* ad calculos 96000. *Thalerorum* revocat. vide. *Kern der Geschichte von Sachsen*, p. 27. At non firma est sententia *Tammii* in *Chron. Coldicensi*, qui putat *Adolphum* pro istis possessionibus 150000. marcas solvisse. conf. *Peccenstern in Teatro Sax.* P. II. p. 202. cujus calculus omnem numerum excedit.

Quum igitur a. 1293. ut supra dixi, emtio & venditio illa fuerit absoluta, non poterat fieri, ut *Adolphus* tum temporis pecuniæ ab *Rege Anglico* accipiendæ haberet rationem, quia non hoc, sed posteriori anno foedus iniierant Reges. Neque tamen diversis pensionibus alienum est, partem pecuniæ Anglicæ huic rei impendere. (m)

Sed multo majoris momenti quæstio est, an *Adolphus* hanc Thuringiæ emtionem jure facere potuerit; Nota sunt, quæ in *Nassovium* propter hanc causam contulerunt. Vitio illi dant, quod has terras paternas, quarum heredes filii ex pacto & providentiâ majorum post obitum patris certo fuissent; sibi vindicaverit, proinde ac si jam vicerint, acquisitionem istam fuisse injustam.

Sed cum *jus publicum*, in medio ævo a Germanis usurpatum, multis adhuc tenebris involutum sit, non mirum est, hanc rem, quæ in controversiam vocatur, ex illo difficile dijudicari posse. Scriptores coævi de istis Germanorum *statutis & consuetudinibus* tacent; & recentiores plerumque in ea causâ explicanda ad *leges Romanas & Longobardicas feudales* confugiunt, licet an harum usus temporibus *Adolphi* exstiterit, valde dubium videatur. Certe successiones filiorum ex pacto & providentiâ majorum tum temporis nondum locum habuisse constat. Mille territoriorum alienationes argumento sunt, illorum alienationi, hac ætate leges nondum obstitisse. *Albertus* Landgravius terras suas cum filiis erat partitus: qua divisione peracta, de sua cuique parte licebat pro lubitu facere, quæcunque vellet. Quæ cum ita essent, *Alberto* Landgravio potestas fuit, eam partem, quam sibi ex partitione reservaverat, ex lubidine Regi Romano vendendi, & ex jure belli factum est, ut *Adolphus* jus suum in terras entas persequens, etiam adversariorum suorum partem occuparet. Neque enim *Adolphus* primus arma sumsit; sed, ex iis, quæ infra dicemus, cognoscimus, a *Friderico & Ticemanno* illata propulsasse. (n)

Eti igitur ex veteribus Germanorum *statutis & moribus* satis intelligitur, *Adolphum* in hac Thuringiæ emtione non illegitimo modo egisse, tamen, quam falsum sit crimen injustitiæ, quod ipsi ex jure feudali recentius usurpato objici solet, etiam ex eodem manifestum est, cum consideramus, filiorum delicta iterum iterumque in patrem *Albertum* repetita fuisse tanta, ut illi se *feudis* reddidissent indignos, (o) quod non solum multis vicibus patri

(m) *Albert. Argent.* p. 109. *Mutius L. XX.* p. 202.

(n) Conf. Io. Georgii *Scherzii* Dissert. de Imperatoris *Adolphi* Nassovii depositione, ed. Lipsiæ, 1749. p. 36. 68.

(o) *Stryvii* Syntagma jur. feud. Cap. XV. §. 10. *Rosenthal* Tract. jur. feudal. C. X. Concl. XXXVI. n. 36. 37.

patri suo intulerant impia arma, sed etiam per insidias eundem adorti, *Landsbergam* duxerant captivum, eo quidem animo, istum nunquam e custodia dimittendi.

Ipsam vero hanc violentiam filiorum, cui pater non poterat resistere, ipsos horribiles conatus patris potiundi, & in vincula conjiciendi, ipsos acerbissimos patris dolores, ex filiorum flagitio perceptos, inter probatissimas & proximas parricidii causas referendos esse, qui dubitet, arbitror esse neminem. Et quis ignorat, quod in *jure criminali* carcer perpetuus non multum discrepet a faviori mortis supplicio & morti equiparetur; (*) & quod etiam *Justinianus* Imperator præceperit, ut, si quis parentis fata properaverit, sive clam, sive palam id enisus fuerit, pœna *parricidii* puniatur. (†)

Cujus modi autem *parricidium* hoc tempore etsi non fuerit patratum, tamen id non lenit atrocitatem facti, cum & eum, qui adjuverit parricidium, vel conatus fuerit id perpetrare, fruendo forte insidias, *feudo privandum* esse existimant. (p)

Quid multa? *eadem ratio*, quæ *parricidii*, æque atrox & nefarium factum, contra vim humanitatis & sanguinis communionem patratum, *parricidii* crimini adnumerandum est. (q)

Neque ipsæ leges *parricidium* solum pro causa amittendi feudum habent, sed quoscunque casus, in quibus *vasallus graviter deliquerit*, vel *grave quid commiserit*. (r)

Ex quibus igitur clarissimus *Gundlingius* conjicit, tam atrox filiorum *Alberti* facinus etiam legitimam causam esse, ut auferri peccantibus feudum atque honor potuerit. (s)

Neque eorum nobis probatur opinio, qui putant, *Adolphum*, auri sacra fame impulsus, in emendo Thuringiam familiæ suæ prospicere voluisse: alii enim gravius abstinentiæ testimonium illi impertiunt, cum nihil ex bonis Imperii ad filios suos transfulisse, Thuringiam emtam non illorum, sed *patri- monio Imperii*, ad dignitatem regiam tuendam necessario, adjungere statuisse: quæ excusatio, si qua opus fuerit, in illa Thuringiæ emtione, justa atque idonea habetur. (t)

L 2

Neque

(*) *Carpz.* rer. crim. **PH** q. LIII. n. 25. & P. III. q. CXI. n. 57.

(†) L. un. C. de his, qui par. vel Liber. occid. §. 6. Inst. de publ. judic.

(p) *Schrader* p. 9. c. 3. n. 30. seqq. *Rosenthal & Struv.* l. c.

(q) *Struv.* l. c. §. 10. n. 3.

(r) Feud. L. II. Tit. 24. 37.

(s) *Gundling.* observ. Select. T. I. p. 106. *Adolphus Nassovius Imp. injuste depositus.*

(t) *Trihemius Chron. Hirsaug.* P. II. p. 57. *Adolphus* filios suos & proximos in nullo de rebus Imperii ditare voluit, sed omnia regno integra conservavit. Et p. 58. Idem *Rex Adolphus* totum Principatum *Misnensem* pro magna pecuniarum

Neque rei exitus huic sententiæ repugnat. Nam filii *Adolphi* post obitum patris sui Thuringiam emptam non sibi reposcebant: quod ex jure hereditario factum esse credideris, si *Adolphus* in hac emtione rationibus familiæ suæ consulere voluisset. Contra *Albertus*, qui successerat *Adolpho*, jura Nafovii, tanquam patrimonium Imperii, armis persecutus est. Namque ille collectis ex Suevis, Bohemis, Bavaris, cædes & incendia spirans, eodem, quo *Adolphus*, jure nixus, inter alia occupavit *Luccam*: unde unita fratrum *FridERICI & TICEMANNI* vi stragem accepit insignem. (u)

Atque hoc mirandum est, quod *Adolphus* neque ab Imperii ordinibus in hac causâ admonitus sit, ut ab incepta emtione desisteret, neque illi, qui eum postea regia dignitate submovebant, istam emtionem inter causas depositionis retulerint, licet recentiores hanc depositionis causam fingant. Quæ enim causâ *Adolphum* exauctorandi si vera existimanda esset, fieri non potuisset, ut *Albertus* idem jus *Adolphi* bello persecutus esset,

Ex his igitur conjicimus, illi Thuringiæ emtionem nullam legem Germanicam obtitisse, neque tum illam emtionem, quod nunc, malæ causæ prætulisse indicium, Quid? quod Rex *Albertus* terras occupatas filiis Landgravi non restituendas putavit, sed eas, dum viveret, in sua retinuit potestate. Tandem Rex *Henricus VII.* Imperio Romano potitus, ea usus est in filios *Alberti* degeneris clementia, ut illis redderet terras paternas, quibus adhuc ægre caruerant. (*)

Neque tamen, dum emtionem *Adolphi* excusandam suscepi, alia delicta patris *Alberti* in filios suos purgare est animus. At vindicta privata ulcisci injuriam, patri vim adhibere, illum in custodia tenere, flagitium opinione gravius est, quo majorem faciebant, quam accipiebant injuriam. Namque in Rege Romanorum satis habebant præsidii, si, ut debebant, via juris niti voluissent, & si non posthabita Regis majestate, ut ait *Gundlingius*, ferro sibi viam aperuissent, & parenti infanda ratione illuissent. Cæterum *Albertus* Landgravius, ut supra mentionem fecimus, victoriam filiorum suorum

mo-

niarum summa cœmens, incorporavit Imperio, quem cum filiorum suorum alicui dare potuisset, quemadmodum *Rudolphus* fecerat cum Ducatu Austriæ, nequaquam voluit, sed eum Imperio cunctis regni sui diebus reservavit. — *Murius Chron.* L. XX. p. 202. Quamquam illa pecunia usus sit (*Adolphus*) in Misnensi Ducatu emendo, quem, ut sic dicam, incorporavit Imperio, quod illi excusationi. *Naucler. gen.* 44. p. 239. *Scherzius l. c.* p. 37.

(u) Ex qua clade notissimi inelarueri versus:

Es wird ihnen stücken,
Wie den Schwaben bey Lücken.

Paullini annales Isenacenses. p. 71.

(*) De *Ludovig Reliq.* P. IX. p. 676.

moleste ferens, adibat *Nassovium*, iterum iterumque monens, ut quas emisset terras, sine mora occuparet. (x)

Etsi igitur *Albertus & Adolphus* hoc negotium non multi laboris esse putarent, tamen ea res longe aliter, ac rati sunt, evenit. Neque enim filii *Alberti* æquo animo patiebantur, sibi terras hereditarias eripi, præsertim, cum scirent, multos nobiles & civitates Thuringiæ, illam venditionem minus conformem legibus judicantes, sibi quovis modo adfuturos esse. (y)

Adolphus ubi intelligit, eo processum, ut Thuringia aut relinquenda sit, aut armis retinenda, ad obsequium sibi in ista terra parandum, necessario copias parat. Neque illi deerant istæ. Multi *Nobiles & Comites* operam suam *Adolpho* navare erant paratissimi. Inter hos, qui cum copiis suis accedebant, *Nassovio* opem laturi, erat *Eberhardus*, Comes de Marca, (z) *Georgius*, Comes Oettingensis, cum aliis, qui ex *Suevia & Helvetia* mittebantur auxilio. (a) Præter istos multi milites ex *Nassovia* aliisque provinciis, Rheno finitimis, advenientes, magnum explebant numerum. (b)

Quid? quod non pauci in Thuringia, *nobiles* partibus *Adolphi* favebant, illum adjuvare non recusantes. (c) Non igitur causa erat, cur nosser tria *Judeorum* millia exercitui admisceret suo, sicuti quidam temere fingere conati sunt. Ipse vero Rex *Adolphus*, *Philippus Nassovius*, & *Gerlacus de Breuberg*, tanti exercitus peritissimi erant duces. (d)

L 3

Atque

(x) Id colligitur ex *Annalibus* vet. *Cellenfis*, qui hæc referunt: *Albertus* Landgravius audiens victoriam filiorum, gravi perturbatus indignatione in felle furoris sui ad partes Rheni properans, Marchiam Misnensem cum omni orientali plaga terraque Misnensi modis omnibus studuit a suis alienare. Nam Comiti *Adolpho* de *Nasso* nuper in Regem Romanorum electum ad possessionem accipiendam, cum multa militia ad terram orientalem deduxit. — *Menken*. *Script. Germ.* T. I. p. 1034. — —

(y) *Hist. de Landgr. Thur. apud Echartum* in *Hist. Genealog. Sax.* p. 447. Plures adfiterunt filiis, & restiterunt regi, scilicet nobiles & civitates, qui nolebant homagium regi facere, viventibus heredibus, sed contradicentibus.

(z) *Levvold de Northoff Chron.* p. 393. — — —

(a) *Fabricius* l. c. p. 612. 615. — — —

(b) *Ioannes Rotb* in *Chron. Thuring.* apud *Menken* l. c. T. II. p. 753.

Er brachte ein großes Heer von dem Rhyne uz dem Ringome, und der Herrschaft von Nassawe.

(c) *Chron. terra Misnensis* l. c. p. 327.

(d) *De Gerlaco de Breuberg* conf. *Schediasma* II. p. 39.

Philippus Nassovius, dux *Adolphi* à viris peritissimis pro filio fratris *Henrici divitis*, qui *Henricus* fuit avus *Adolphi*, habetur. *Hagelgans* nomen hujus *Philippi* in filiis *Henrici divitis* proficitur, quia alias *patruus Adolphi* nostri dicitur. Sed litteræ quædam ab *Henrico* divite paulo ante obitum ejus data quinque filio-

Atque ita *Adolphus* cum copiis suis bene instructis, ad terras emtas occupandas, circa finem mensis Septembris, *Thuringiæ* fines ingressus est. (e)

Atque ita accidit, ut primo peterent *Isenacum*, cujus cives cum paucis aliis civitatibus, Comitibus & nobilibus *Thuringiæ* Regi *Adolpho* fidei dare non recusabant, cum libertatis amore, tum metu, quod se contra Regem defendere non possent, impulsis. *Potentiores* vero plurimique *Nobilium* Regis mandata facere volebant. Hos ergo ad obsequium cohortatus est, dicens, Regi Romano parere, esse libertate frui, satiusque esse unum habere Dominum, quam propter Dominorum multitudinem bellis civilibus, quod ipsi damno suo experti essent, vexari. Verum tantum abfuit, ut *Thuringi* his *Adolphi* aliisque blandimentis ad obsequium invitarentur, ut potius contra ipsum a *filii Alberti* auxilia petierint, quæ facile impetrarunt. *Adolphus* igitur ira commotus contumaces eos pronunciat, suasque copias contra illos tanquam rebelles ducit, castris circa diem Mauriti d. XXII. Sept. ad *Islebiam* locatis; ubi circiter dies XIV. moratus fuit. Ad quorum ferociam comprimendam Regis milites non animo leni ac comi fuisse, facile credideris. (f)

Addunt multi scriptores, copias *Adolphi* multa crudeliter fecisse, neque templis, neque Monasteriis pepercisse; juvenes, senes, feminas trucidasse; omnia effusa licentia, rapinis atque incendiis vastasse.

At plerique de ista militum licentia mentionem facientes sunt *scriptores recentiores*, qui sæpius sine documentis indubitata fidei scribere non erubescunt. Neque dubium est, *Thuringenses scriptores*, quos alii *temere* sequuntur, studio partium ductos, speciem facinorum, quæ narrant, vehementer auxisse.

Hinc ipse *Scherzius* non omnia, quæ *Fabricius* in *originibus Saxonis* de his turbis copiosius protulit, approbat, cum etiam ille *Fridericum admorso*, patriæque suæ plus justo favere videatur. (*)

Quid?

filiorum, sed nullius *Philippi*, faciunt mentionem. At cum patruus stilo medii ævi sæpius etiam filium fratris avi denotet, iste significatus hoc loco verissimus esse videtur. conf. *Sagelgans Nasauische Geschlechtsstafel*, p. 4.

(e) *Hist. Landgr. Thur.* c. 78. *Excerpt. Saxon. ex Monacho Pirnensi* apud *Mencken.* l. c. T. II. p. 1502. *Langius Chron.* Cit. p. 817. *Sifridus Presbyter* ad a. 1294. *Paulini Annales Isenacenses* §. 71. seqq. *Annal. Colmar.* ad a. 1294. *Albert. Argen.* p. 109. *H. Stero* ad a. 1293. *Trithemius Chron. Hirs.* ad a. 1293.

(f) *Fabricius* l. c. inter alia narrat: Ad *Thuringiam* occupandam in fine mensis Septembris venit. *Isenacenses* primi fidem dant, & obsequium pollicentur, quos sequuntur aliqui, qui resistere Alberto (lege *Adolpho*) non poterant. *Scherzius* l. c. p. 37.

(*) *Scherzius* l. c. p. 39.

Quid? quod illustris ille *Gundlingius* ita de hac re iudicat: “ Inania sunt, Adolphum multa fecisse crudeliter, Ecclesiis non pepercisse, trucidasse juvenes, senes, feminas. Quibus enim belli effectus non sunt ignoti, hæc omnia juxta habebunt, eorumque phantasmata iuste ridebunt, qui bellum sine sanguinis effusione geri posse somniant, & cum hostes arma capessunt, ab altera parte clementiæ singularis signa exposcunt. ” (g)

Equidem petulantiam, vel atrocitatem militum, siqua fuerit, purgare nolum; at omnium scelerum, *Adolphum* perhibere auctorem, iniquissimum esse videtur. Ipse *Fabricius* l. c. multa facinora commemorans, fatetur, quosdam honestos homines fuisse in exercitu Regis, qui militum malefacta ad *Adolphum* detulissent; Regem vero se illis expurgasse, quod talia nescierit; difficile esse continere tantam multitudinem. Ipse deinde Rex pœnam sacrilegis sanxit manus dextræ amputationem; cumque nihilominus quidam *Nobiliores* ex copiis ejus effractis foribus templum quoddam spoliarent, iratus Rex ipse foribus templi institit, singulosque invasorum extractos manu dextra jussit truncari. (h)

Dum

(g) *Gundlingius* l. c. p. 107.

(h) Auct. addit. ad *Lambert. Schaffnab.* apud. *Pist.* p. 261. De crudelitate exercitus *Adolphi* ficius loquitur *Fabricius* origg. Sax. L. VI. p. 598. seq. Idem in *Annal. Misnenjibus* ad a. 1295. hos recitat antiquos versus, in contumeliam *Nassioicorum* compositos:

Maçtavit cleros flentes, templique clientes,
Virgineum violans cœtum, quod non fuit æquum,
Aras destruxit, plebs ergo plurima luxit.
Trahit ab Ecclesiis mulieres, dans sceleratis,
Vestibus exutas, & misit currere nudas.

De his vero *mulieribus* vetulis a militibus *Adolphi* male tractatis, plura refert *Sifridus Presbyter* l. c. Contigit autem, inquit, cum idem Rex *Adolphus* in Thuringia quondam villam pertransiret, *Sumeringen* dicitur, juxta quam exstructa est Ecclesia S. *Gangolti* militis, & martyris: ut duæ vetulæ mulieres ad dictam ecclesiam cum rebus suis confugerent, quas quidam pedites de exercitu rebus & vestibus spoliantes nudas perunxerunt pice, cum sebo mixto, deinde in plumis volutantes, discurrere permiserunt. Tunc illæ cum fletu & clamore, usque ad Regem pervenerunt. Quos videns Comes *Dietericus* de *Hornstein* lacrymans & Regem accedens dixit, Domine, videte, & miseremini. Cui Rex, ecquomodo poterit invenire reos? & sic illæ mulieres ad sua sunt conversæ cum mœrore, nullam gratiam consecutæ sunt. Hactenus *Monachus*. Nonne vero idem faretur, nec vexatas & illusas feminas, neque Regem illorum petulantium nomina novisse? Quomodo igitur poterat fieri, ut in auctores
sce-

Dum vero ista in *Thuringia* a *Nassoviis* gesta sunt, nec *Alberti* filii, nec eorum socii se ad lenitatem dederunt. Par pari referendi nullum pratermittebant locum. Quid multa? In hoc bello *Thuringico* ab utrisque partibus multa acerbe crudeliterque facta esse dicuntur.

Horret animus cogitando, quam barbara feritate *Fridericus* admodum in captivos saevierit, cum in quodam conflictu captos, exacta virilitate, Regi *Adolpho* remitteret. (i)

His vero difficultatibus circumventus *Adolphus*, eo fortunæ beneficio utebatur, ut ab aliis externis hostibus hoc tempore non lacefferetur. Sunt quidem, qui putant, *Albertum*, *Austriæ* Ducem, inquietum & minime otii patientem, data occasione, hoc anno contra *Adolphum* arma movisse. Sed *Albertus* hac tempestate iracundiam cohibebat suam, exspectans locum nocendi opportuniorem. Modo in *Alsatia* quidam motus existebant, ubi cives *Selsenjes* nonnullis *Argentinenis* injuriam inferre conati fuerant, ut *Petrus*, *Episcopus Basiliensis*, paci publicæ inserviens, cum Rege de hujusmodi turbine & tempestate feria tertia ante festum omnium sanctorum quereretur. Neque defuit consilium illud malum comprimenti. (k)

Rex igitur varia a *Thuringis* *Misnensibus*que affectus ignominia, *Islebia relicta*, pergebat per *Vippacum Muttelinsum*, ubi d. IV. Octobr. castra erant posita: quo loco inter alia negotia dedit mandata, ut oppidum *Northusium* *Alberto* Landgravio polliceretur fidem, donec ipse illi duo marcarum millia persolvisset. (l)

Hinc agmine suo incedebat *Mühlhusum*; sed & ibi oborto tumultu plures suorum amittit, atque ipse ab illa urbe, recedere coactus est. Quo

scelerum animadverteret? Alii vero hoc petulantia exemplum ad unam mulierem referunt, in quibus est *Fabricius*, qui tamen modum excedit, referens: per castrum agunt in conspectu *Adolphi*, quam cursu, verberibus fatigatam relinquunt semimortuam. Sed auctor de veteribus Landgraviis *Thur.* qui etiam de hoc facto scribit, ignorat, istud conscio Rege accidisse. Cæterum pari modo milites Regis *Philippi* olim quandam Monalem habuerunt spectaculo & lusui. *Godofredi Monachi Annales* p. 364. conf. *Gundling*. l. c. p. 108.

(i) *Gottfr. Langens Einleitung zu den Geschichten*, ed. II. p. 539. *Sächsischer Heldensaal*. edit. III. p. 283. *Scherzius* l. c. p. 38.

(k) *Wenckers Apparat. Archiv.* p. 180.

(l) *Schoetgen Invent. dipl. Sax.* ad hunc annum & diem.

Quo facto, ex altera parte invasit Thuringiam, & per Gotham, Erfurtum & Weimariam in Terram Orientalem tetendit.

Quo tempore Freyberga, Naumburgum, Pegavia, castrum Groiza, Bornam, ueburgum & Lipsia partim voluntate imperio Adolphi adjungebantur. In quibus Naumburgum proditione expugnatum esse dicitur. (m)

Rex autem cum Bornæ commoraretur, privilegia Episcopatus Berchtersgadenis, a Regibus Friderico & Rudolpho scripta, d. VII. Decembris, sicut consueverat, liberalissime renovabat. Ex nominibus vero, huic epistolæ appositis, intelligitur, viros illustrissimos, Ericum, Archiepiscopum Magdeburgensem, Episcopos Ecclesiæ Bambergensis, Constantiensis, Merseburgensis, Naumburgensis; nec non Marchiones Brandenburgicos, Principem Anhaltensem, Eberhardum, Comitem Wirtembergensem, cum multis aliis viris excellentissimis, illo tempore fuisse apud Regem. Quas vero litteras Ebernandus regiæ aulæ Cancellarius obsignavit. (n)

Atque eodem loco Rex adhuc d. XIV. Decembr. versabatur, cum Joanni, Comiti Sponheimensi, qui Adolpho copias suas auxilio misisse videtur, in castris ad Bornam millia libr. Hallensium humanissime assignaret. (o)

Die proximo in iisdem castris ad Bornam Rudolphus, Comes Palatinus, nobis occurrit: (p) qui non solum Adolphi gener, sed etiam

(m) Spangenberg's Quersfurtische Chronik, p. 351. Sagittarius de Episcopis Naumburgensibus. p. 80.

(n) Hundii Metropolis P. II. p. 126. Lunig. spicil. Eccles. P. III. p. 22.

(o) Nos Adolphus — Romanorum Rex — ad universorum sacri Romani Imperii fidelium noticiam cupimus pervenire, quod propter grata servicia, que nobis & Imperio nobilis vir, Johannes Comes de Spanheim impendit, & graviora, que nobis impendere poterit in futurum, eidem Comiti mille libras Hallens. usque ad festum pentecostes proximo affuturum, promissimus, & promittimus, nos daturos presentium testimonio litterarum nostre majestatis sigillo robore munitarum. Datum in castris apud Burne. XIX. Cal. Januar. indictione octava, Anno Domini MCC. nonagesimo quarto, regni nostri anno tercio.

(p) Historische Nachrichten vom Vogtland, p. 130.

tanquam *Imperii vicarius* Regi venerit gratissimus. Quae dignitas ex nomine feudi concessionibus subscripto facile intelligitur. (q)

Die XX. Decembr. fuit Rex *Lipsiae*, ubi jura & privilegia *Monasterii St. Thomae*, ab illustrissimo statore, *Theodorico*, Marchione *Misnensi* collata, auctoritate regia comprobavit. Quibus litteris subscripserunt praeter illos Principes, quos supra diximus, alii nobiles & Comites, sicut *Eberhardus Catimelibocensis*, *Gerhardus Diezensis*, *Henricus Ijenburgensis*, *Gottfridus de Mehrenberg*, *Meinherus*, *Burggravius Misnensis*, aliique clarissimi viri, Regi nostro apparentes. (r)

Interea *Alberti* Landgravii filii tantum hostium impetum non sustinentes, in *Districum Metalliferum* & *Lusatiam* hoc tempore se reduxisse videntur.

Rex vero videns, copias suas propter hyemem multa saeviora perpeffas, atque negotia sua propter anni tempestatem minus procedere posse, illas, postquam praesidium oppidis subactis imposuit, in hibernis collocari iussit. *Adolphus* autem, qui redire constituerat, sub auspiciis novi anni *Northusum* pervenit. (s)

ALIAS PLVRA.

(q) *Lunig*. Part. Spec. cont. II. Forts. III. Abth. VI. p. 202,

(r) *Christ. Schöttgen*. Diplomatisehe Nachlese der Historie von Ober-Sachsen, P. I. p. 63. Initium hujus diplomatis est:

In nomine sanctae & individuae trinitatis. Amen. *Adolphus*, Dei gratia, Romanorum Rex — — Hoc vero initium cum a more litterarum regio abhorreat, spurium, & ab imperito quodam superadditum esse videtur.

(s) *Hist. Austr.* ad a. 1295. *Adolphus*, Rex Romanorum *Misniam* cum exercitu intravit, ibique per totam hyemem commorans, *Mysnensem* potenter subjugavit. *Conf. Tenzelii vita Frieder. admorfi* Sect. III. §. 16--18. l. c. p. 933. seqq. *Wilkius* in vita *Ticemanni* L. IV. c. 6. seqq. & 10--12. *Säberlin* l. c. p. 644. seqq.

Cæterum omnes, qui GYMNASIO nostro cupiunt, ea, qua singulis debetur, observantia oramus & obsecramus, ut frequentes conveniant, studiaque nostra præsentia sua honorifica excitare dignentur:

HORA POST MERIDIEM II.

I.) Ex Classe prima B. A. A. declamabunt, Gymnasio valedicturi:

- 1) Jo. Franciscus OTTO, Rhoda-Vilnanus, *varias veterum philosophorum sententias de statu animæ post mortem recenset.* Lat.
- 2) Jo. Jacob TOVBY, Kirberga-Nassovicus, *de cultura animi necessaria.* Germ.
- 3) Jo. Gottfr. KOLB, Niederselbacensis, *de contemplatione naturæ.* Lat.
- 4) Leonard. Stephanus HERBER, Langen-Schwalbaco-Hassus, *de magnitudine animi in fortuna adversa.* Germ.
- 5) Jo. Wilh. Christian. STOECKICHT, Neuwiedensis, *de studio in virtute proficiendi.* Gall.

II.) Ex Classe tertia & quarta de Silentio bienni discipulis Pythagoræ indicto disputabunt:

- 1) Philipp. Petr. CHVN, Burgschwalbaco-Nassovius.
- 2) Fridericus Henricus MALEY, Assenhemio-Wetteravus.
- 3) Jo. Christianus OTTO, Fano St. Goaris-Hassus.
- 4) Jo. Carolus Salomo HERGENHAHN, Vfingensis.
- 5) Philipp. Christian THOMÆ, Panroda-Nassov.
- 6) Jo. Christianus KEIL, Bieberico-Nassov.
- 7) Georg. Christianus BAYMANN, Francofurtensis.

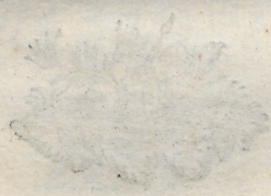
Ceterum omnes, qui GYMNASIO nostro erunt, ad
 hunc debent, observantis curam & oblectamur, ut
 pueris conveniant, huiusque nostra pietatis hoc
 nomen exornare dignemur: ut cum

HORA POST MERIDIEM II

- 1) In Classe prima D. A. A. de Schuchart, Gymnasio rectoris
- 2) Jo. Friedrich Otto, rector, Vitzmann, variis etiam magistris
- 3) Jo. Jacob Tovey, Kurfürst-Mathese, de rebus naturae
- 4) Jo. Gottfr. Korb, Naturhistori, de cosmologia
- 5) Johann Sigismund Herber, rector, de rebus naturae
- 6) Jo. Will. Christian Störcken, rector, de rebus naturae

II) In Classe tertiae & quarta de studio huius

- 1) Philipp Tor. Cerny, Naturhistori, de rebus
- 2) Christianus Heintze Mayr, Abhandlung Wetzlar
- 3) Jo. Christianus Otto, rector, de rebus naturae
- 4) Jo. Carolus Schone, Naturhistori, de rebus naturae
- 5) Philipp Christian Thome, rector, de rebus naturae
- 6) Jo. Christianus Hill, rector, de rebus naturae
- 7) Georg. Christianus Mayr, rector, de rebus naturae

Ne 1627.8

KO78

ULB Halle

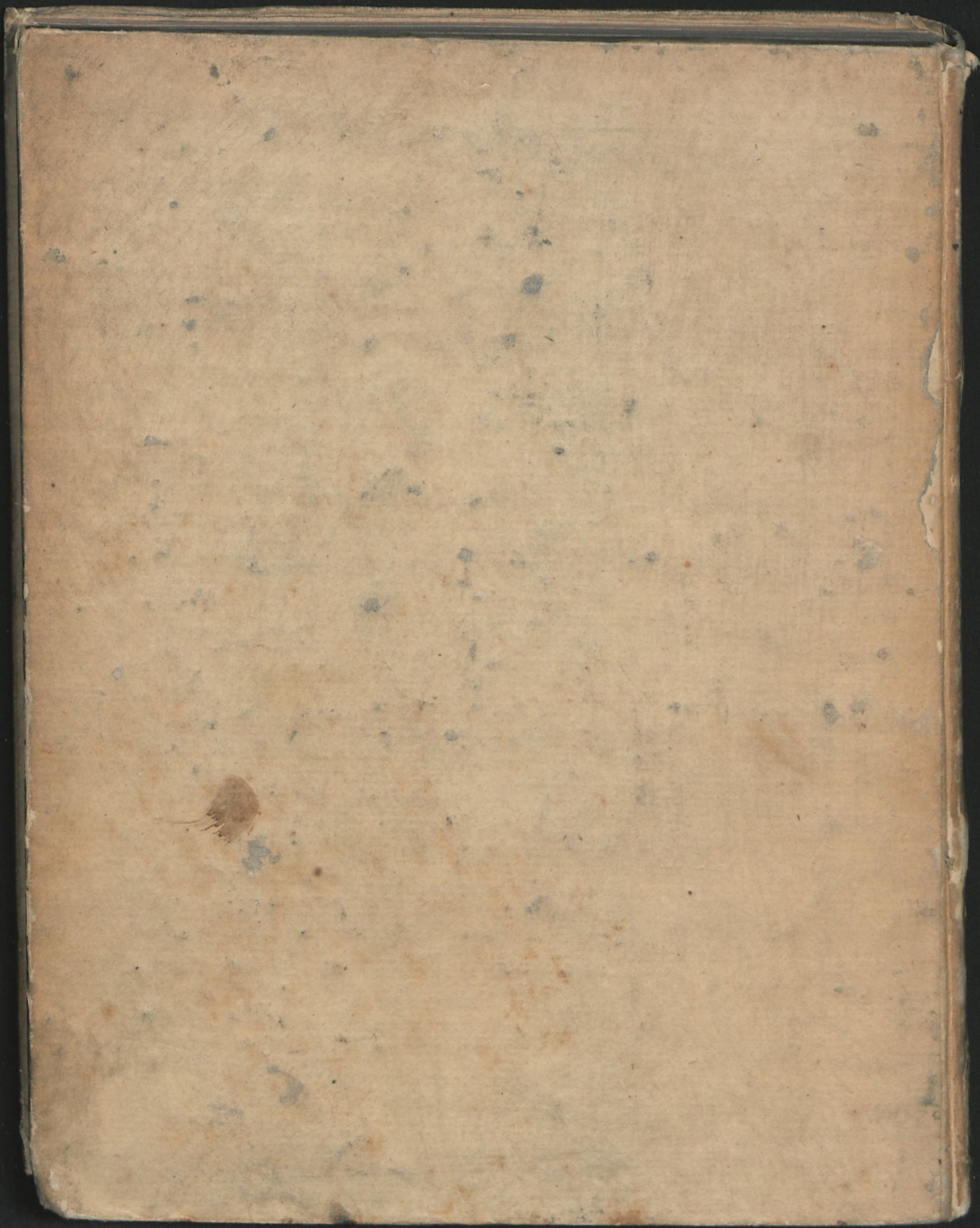
3

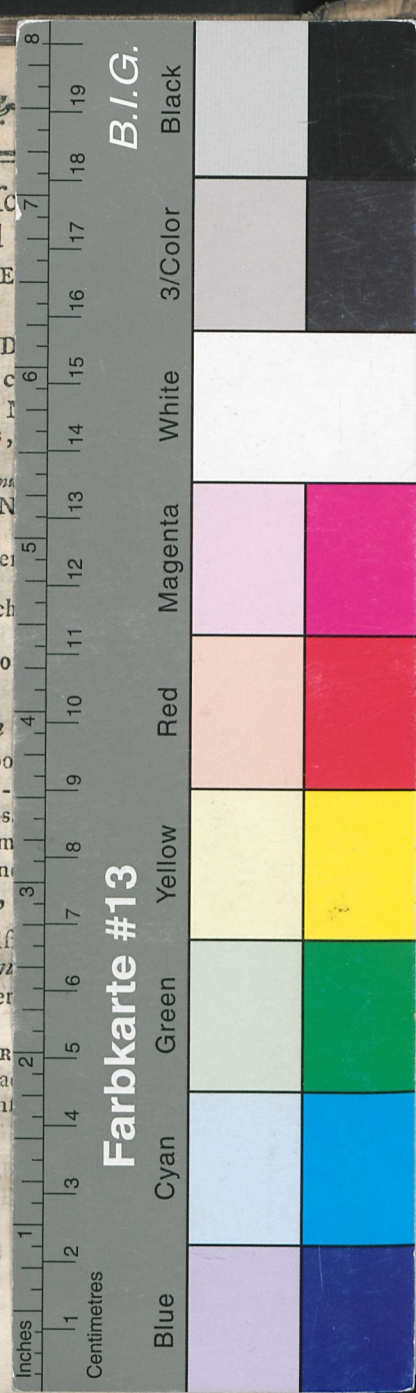
006 305 962

71.0

SCHEDIASMA QVARTVM
DE VITA
ADOLPHI NASSOVII,
REGIS ROMANORVM,
AB INITIO BELLII THVRINGICI VSQVE AD A. MCCXCV.

QVO
AD LUSTRATIONEM
GYMNASII IDSTEINENSIS
VERNAM

D. XVII. MENSIS MARTII, A. R. S. cIo Io cc LXXVII.
INSTITVENDAM,
PATRONOS, FAVTORES,
ATQVE
AMICOS LITTERARVM,
QVA PAR EST REVERENTIA ATQVE HVMANITATE

INVITAT

JO. PETR. WAGNER,
GYMNASII RECTOR.

WISBADII,
IMPRIMEBAT IO. SCHIRMER, AUL. ET REGIM. TYPOGRAPHVS.